

TA'LIM TO'G'RIDA QONUN

*Normamatova Nilufar
Shuxratova Xushnoza
UMFT universiteti talabalari*

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonunining mazmun-mohiyati, asosiy tamoyillari va ta'lim tizimini tartibga solishdagi o'rni keng yoritilgan. Qonunning ta'lim sohasini rivojlantirishdagi ahamiyati, ta'lim oluvchilarning huquq va majburiyatlari, ta'lim muassasalari faoliyati hamda davlatning ta'lim sohasidagi vazifalari tahlil qilingan. Shuningdek, mazkur qonunning zamonaviy ta'lim islohotlaridagi roli ochib berilgan.

Kalit so'zlar: Ta'lim to'g'risida qonun, ta'lim tizimi, davlat siyosati, ta'lim huquqi, ta'lim tamoyillari, uzluksiz ta'lim

Kirish

Ta'lim jamiyat taraqqiyotining eng muhim omillaridan biri bo'lib, davlatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Shu sababli ta'lim sohasini huquqiy jihatdan tartibga solish har bir davlat uchun ustuvor vazifalardan hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini tartibga soluvchi asosiy hujjat — bu "Ta'lim to'g'risida"gi qonundir.

Mazkur qonun ta'lim sohasidagi davlat siyosatining huquqiy asoslarini belgilab beradi hamda ta'limning mazmuni, shakllari va bosqichlarini yagona tizim sifatida tartibga soladi.

"Ta'lim to'g'risida"gi qonunning qabul qilinishi va ahamiyati

"Ta'lim to'g'risida"gi qonun O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasini isloh qilish va uni zamonaviy talablar asosida rivojlantirish maqsadida qabul qilingan. Ushbu qonun ta'limning uzluksizligi va izchilligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Qonunning qabul qilinishi ta'lim tizimida yagona huquqiy makon yaratib, barcha ta'lim muassasalari faoliyatini umumiy tamoyillar asosida tashkil etishga imkon berdi.

Ta'lim to'g'risida qonunning asosiy maqsadi

Mazkur qonunning asosiy maqsadi — har bir fuqaroning ta'lim olish huquqini ta'minlash, ta'lim sifatini oshirish va raqobatbardosh kadrlar tayyorlashdan iborat.

Qonun ta'limni insonparvarlik, demokratik va uzluksiz jarayon sifatida belgilaydi hamda shaxsning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qilishini nazarda tutadi.

Ta'lim sohasidagi davlat siyosatining asosiy tamoyillari

“Ta’lim to’g’risida”gi qonunda ta’lim sohasidagi davlat siyosatining muhim tamoyillari belgilangan. Ular orasida ta’limning uzluksizligi, izchilligi, tengligi va ochiqligi alohida o’rin tutadi.

Shuningdek, ta’limning dunyoviyligi, ilm-fan va ishlab chiqarish bilan uzviy bog’liqligi ham muhim tamoyil sifatida e’tirof etiladi. Bu esa ta’lim tizimining zamon talablariga mos rivojlanishiga xizmat qiladi.

Ta’lim tizimi va uning bosqichlari

Qonunga muvofiq, O‘zbekiston Respublikasida ta’lim tizimi maktabgacha ta’lim, umumiy o’rta ta’lim, o’rta maxsus va professional ta’lim, oliy ta’lim hamda oliy ta’limdan keyingi ta’lim bosqichlaridan iborat.

Har bir bosqich o’ziga xos vazifalarni bajarib, shaxsning bilim, ko’nikma va malakalarini bosqichma-bosqich rivojlantirishga xizmat qiladi.

Ta’lim oluvchilarning huquq va majburiyatlari

“Ta’lim to’g’risida”gi qonunda ta’lim oluvchilarning huquq va majburiyatlari aniq belgilangan. Har bir fuqaro davlat ta’lim standartlari asosida bepul ta’lim olish huquqiga ega.

Shu bilan birga, ta’lim oluvchilar o’quv intizomiga rioya qilishlari, ta’lim muassasasining ichki tartib-qoidalariga amal qilishlari lozim.

Ta’lim muassasalari va pedagog xodimlarning o’rni

Qonunda ta’lim muassasalari va pedagog xodimlarning jamiyatlardagi o’rni alohida ta’kidlangan. Pedagoglar ta’lim-tarbiya jarayonining asosiy subyekti bo’lib, ularning kasbiy mahorati ta’lim sifatini belgilaydi.

Davlat pedagog xodimlarning mehnatini rag’batlantirish, ularning malakasini oshirish va ijtimoiy himoyasini ta’minlashni o’z zimmasiga oladi.

Ta’lim to’g’risida qonunning zamonaviy ahamiyati

Bugungi kunda “Ta’lim to’g’risida”gi qonun ta’lim sohasida olib borilayotgan islohotlarning huquqiy poydevori bo’lib xizmat qilmoqda. Zamonaviy texnologiyalarni ta’lim jarayoniga joriy etish, innovatsion ta’lim shakllarini rivojlantirish aynan shu qonun asosida amalga oshirilmoqda.

Qonun yosh avlodni bilimli, mustaqil fikrlovchi va vatanparvar shaxs sifatida tarbiyalashga qaratilgan.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, “Ta’lim to’g’risida”gi qonun O‘zbekiston Respublikasida ta’lim tizimini rivojlantirishning huquqiy asosini tashkil etadi. Ushbu qonun ta’limning uzluksizligi, sifati va insonparvarligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mazkur hujjat ta’lim sohasida barqaror rivojlanish va raqobatbardosh kadrlar tayyorlash uchun mustahkam asos bo’lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xaydarov. S.A. (2025). Oilaviy tarbiyada va maktab tarbiyasida yuzaga keladigan risklar. 16-son. 9-11.
2. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
3. Хайдаров С. (2025). Оилаларда фарзанд тарбиясига рухий таъсир ўтказиш. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
4. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
5. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.
6. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.
7. Khaydarov S.A. (2025). On analysis of family factors and social creativity issues in the study of the psychological portrait of educational institutions' leaders. Tuijin Jishu/Journal of Propulsion Technology ISSN: 1001-4055 Vol. 46 No. 2.
8. Хайдаров С. (2025). Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati. 3 (9). 261-265.